

Урок – гостини «Петрусь святкує іменини»

Тема. Закріплення таблиці множення числа 3. Обчислення значень виразів на дві дії. Розв'язування задач.

Мета: вправляти учнів у розв'язуванні виразів та задач на дві дії, закріпити знання таблиці множення числа 3;
дати учням уявлення про традиції святкування іменин в Україні раніше, побут українців;
розвивати пам'ять, логічне мислення, увагу, творчу уяву, пізнавальну активність учнів;
виховувати інтерес до математики, до народних традицій, допитливість.

Тип уроку: урок закріплення знань

Хід уроку

I. Організація класу.

Пролунав дзвінок – починаємо урок.

Цієї чудової днини

Ми запрошені на гостини:

Математику вивчати,

Іменини святкувати,

Давні звичаї пізнавати.

Тож часу дарма не гаємо-

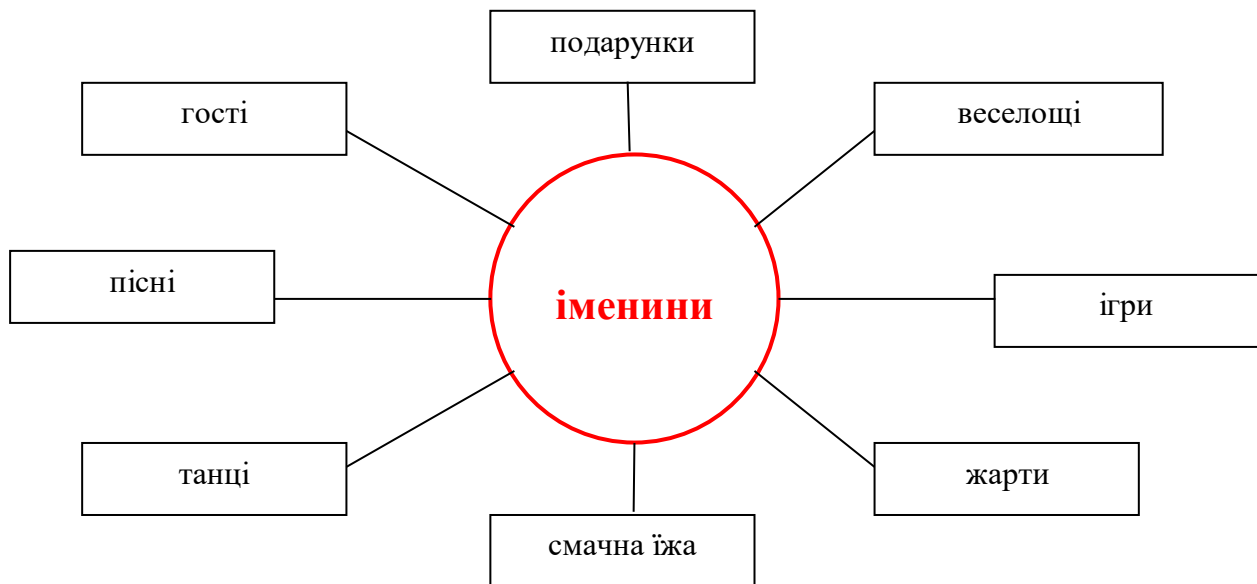
У подорож вирушаємо!

II. Повідомлення теми та мети уроку.

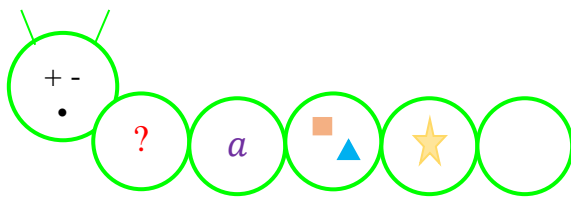
Наш урок – незвичайний. Сьогодні ми запрошені на гостини – до Петруся на іменини. Ми помандруємо у минуле і дізнаємось, як святкували іменини раніше.

Вправа «Асоціативний куш».

- З чим у вас пов'язується слово «іменини»?
- Які емоції викликає?

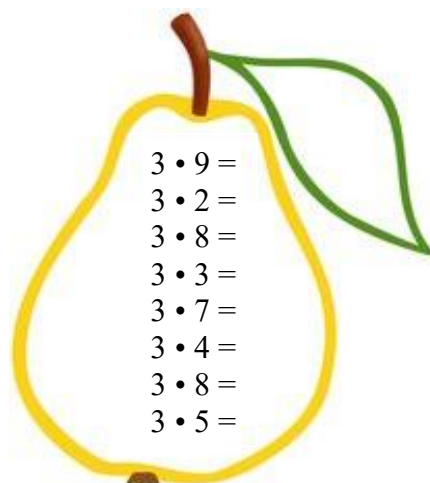
А дістатися Петрусевого села і гарно відсвяткувати нам допоможуть математичні знання. А саме: уміння розв’язувати числові вирази, задачі, вирази зі змінною, працювати з геометричним матеріалом, вирішувати логічні задачі. (Завдання на урок схематично представлені на [«математичній гусені»](#)).

III. Закріплення.

1. Гра «Математична грушка»

Впишіть відповіді - перевірте свої знання таблиці множення числа 3. (Кожен учень отримує завдання – самостійна робота).

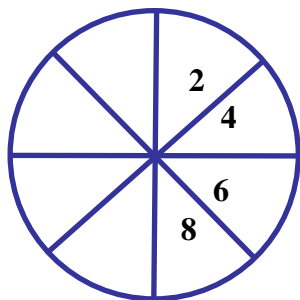

2. Вправа «Склади вираз».

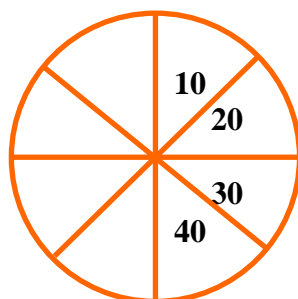
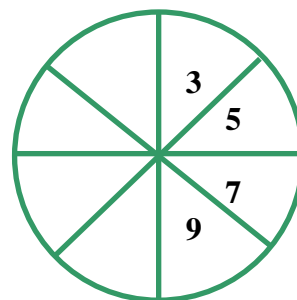
(Учитель показує число, а учні складають приклад на множення з таким результатом)

18 3 15 9 6 12 30 21 27 24

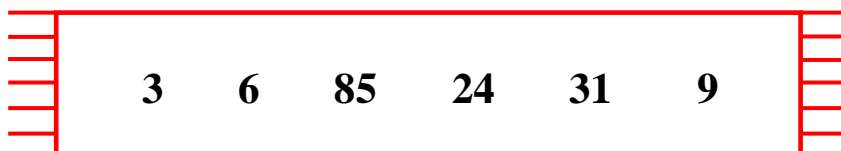
3. Математична розминка.

Знайди закономірність і продовж рахунок.

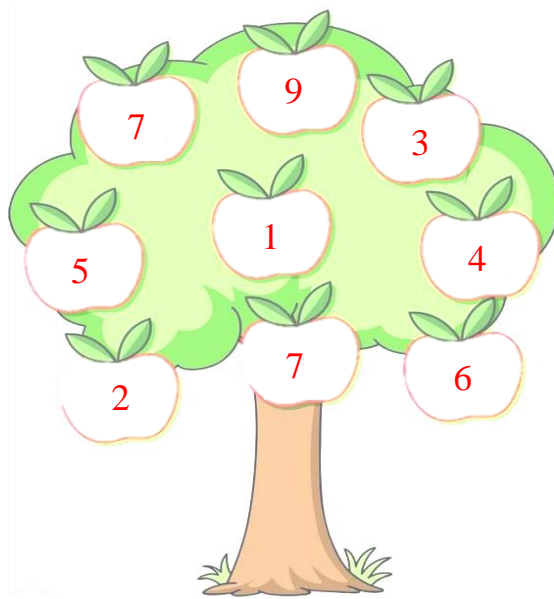

Гра «Математичний рушничок».

- Назвіть найменше число.
- Назвіть найбільше число.
- Розташуйте числа у порядку зростання.
- Від найбільшого до найменшого (у порядку спадання).
- Назвіть одноцифрові числа.
- Назвіть двоцифрові числа.
- Назвіть «сусідів» другого числа.
- Знайдіть різницю другого і третього числа.
- Суму передостаннього і останнього.
- Скільки десятків і одиниць у четвертому числі?
- Знайдіть добуток першого і другого числа.

Вправа на увагу.

- Якої цифри не вистачає на яблуночці?

8

Саме стільки років виповнюється сьогодні Петрусеві.

- Яка цифра повторюється двічі?

7

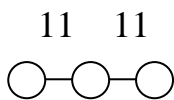
Саме стільки дітей у родині хлопчика.

Порахуйте, із скількох чоловік складається родина Петруся.

Бабуся Одарка, дідусь Матвій, батько Панас, мати Ярина, три сестри (Христина, Василина, Мокрина) та троє братів (Степан, Семен, Грицько). То скільки всіх?

11

4. Каліграфічна хвилинка.

(Геометричне завдання: «математичне намисто»)

Гра «1,2,3, число, оживи!» (Учень одягає корону і починає розповідати про себе, як про число 11: двоцифрове, непарне, «сусіди» - 10 і 12, розрядні доданки: $10 + 1$)

5. Гра «Хмаринки»

Живе Петрусь у мальовничому українському селі. У якому? Вирази розв'яжіть – назву села знайдіть.

А ї ї нам підкажуть хмарини, що проливають над Петрусевим селом.

$$\begin{aligned} 3 \cdot 5 + 80 &= \\ 3 \cdot 9 + 36 &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 3 \cdot 6 + 64 &= \\ 3 \cdot 7 - 15 &= \end{aligned}$$

На хмаринах – числа. Правильно розв'язаний вираз дає право повернути хмаринку на другий бік. А там – склад. Із складів утворимо слово.

- Чому село так називається?

У Петрусевому селі росте багато яблунь. Є вони в кожному дворі.

6. Розгадайте ребус і дізнайтесь, який засіб пересування допоможе нам дістатися Яблунівки.

Українці багато ходили пішки. На далекі відстані і для перевезення вантажів брали віз, запрягали коня. Взимку – сани.

Визначити, коли Петрусь святкує іменини, зможемо, знайшовши значення виразу зі змінною.

$$3 \cdot a - 9$$

Якщо $a = 7$, то $3 \cdot 7 - 9 = 12$

Назву місяця підкаже ребус.

ЛИ

То коли Петрусь святкує іменини ? (12 липня).

Дітям від народження давали імена, які визначав церковний календар. Ім'я дитини залежало від того, якого святого вшановували у день народження дитини. Отже, іменини – це одночасно відзначення іменинника та його святого заступника.

Петруся назвали на честь святого апостола Петра, благовісника, заступника скривджених.

Сім'я хлопчика та гості ще зранку побували у церкві на богослужінні. Запрошені приходили в гості з хлібом та подарунками. Хрещені у цей день пошановуються не менше рідних батьків.

Петруся посадили на вивернутий кожух і піднімали з побажаннями 8 разів. Ще й гроші підкладали, щоб багатим був.

7. Розв'язування нерівностей.

А щоб дізнатись, як в Україні ставились до гостей, порівняємо вирази.

ГІСТЬ У ДІМ – РАДІСТЬ В НІМ.

(Речення закрите воротами. Після виконання кожної із нерівностей ворота по чергово «відкриваються»).

$$3 \cdot 8 \quad 31 - 3 \qquad 7 + 19 \quad 3 \cdot 9$$

Українці – надзвичайно гостинний народ. Куди б ви не завітали, всюди вам будуть раді. Гостями могли бути випадкові перехожі, переїжджі, родичі чи односельці.

А на святковому столі у Петрусевій хаті чого тільки душа забажає!

Червоний борщ (його готували щоденно і на родинні урочистості, для його приготування треба щонайменше 12 компонентів), пампушки до борщу, ковбаси, порося смажене, карасі в сметані, картопля з салом, галушки, пшоняна каша, кисіль, узвар, квас, кава жолудьова, коржики, мандрики, медяники.

Щось ми засиділись, начастувались, треба й розім'ятись.

Фізкультхвилинка

Луна

Ми з луною бавимось у ліску.

А зозуля дражниться: - Ку – ку ! Ку!

Сонечко катається на хмарках,

Як на білих качечках: - Ках – ках ! Ках!

Вітерець легесенький ніжно дме,

А луна глузує з нас: - Ме – ме ! Ме!

І стрибає м'ячиком, ще й здаля

Пісеньку наспівує: - Ля – ля! Ля!

8. Розв'язування задач.

а) Було 20 л квасу. Випили 4 глечики по 3 л. Скільки л квасу залишилось?

Було – 20 л

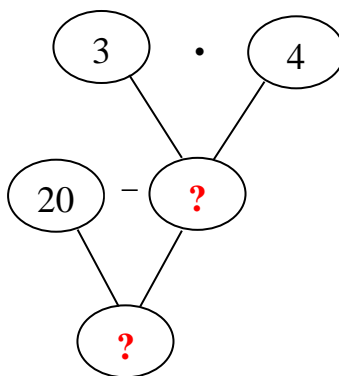
Випили – 4 гл. по 3 л

Залишилось - ? л

Аналіз задачі.

- Скільки літрів вміщує глечик? (3 л)

- Скільки глечиків квасу випили? (4)

- Скільки л квасу було? (20 л)

- Чи можемо відразу сказати, скільки літрів залишилось? (Ні)

- Що знайдемо спочатку? (Скільки літрів випили)

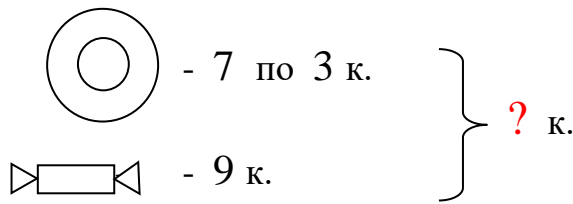
$$3 \cdot 4 = 12$$

- Чи можемо тепер дати відповідь на питання задачі?

(Так: $20 - 8 = 12$)

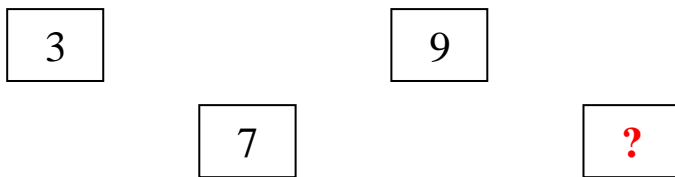
- Сформулюйте відповідь.

б) Складіть задачу за коротким записом.

Тато купив на ярмарку 7 бубликів по 3 к. і цукерку за 9 к. Скільки грошей він заплатив за куплені гостинці?

Повторимо умову. Дістаньте із математичної скриньки картку із записом і поясніть, що він означає.

- На скільки дій ця задача?
- Самостійне розв'язування.

1) $3 \cdot 7 = 21$ (к.)

2) $21 + 9 = 30$ (к.)

Відповідь: 30 копійок тато витратив на гостинці.

9. Робота в групах.

(У кого на парті зелені яблука, об'єднуються в першу групу, жовті - в другу, червоні - в третю, темні – у четверту).

Які подарунки отримав Петрусь?

Кожен учень рахує вираз і накладає свою картку на той сектор ігрового поля, на якому є відповідь до його виразу. В результаті повинен утворитися малюнок із зображенням Петрусєвого подарунка.

85	45
50	19

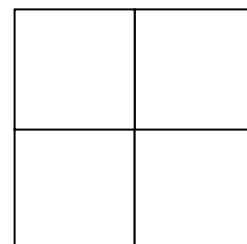
$$3 \cdot 3 + 76$$

$$3 \cdot 6 + 27$$

$$3 \cdot 8 + 26$$

$$3 \cdot 9 - 8$$

вишита
сорочка

81	3
40	6

$$3 \cdot 10 - 27$$

$$3 \cdot 4 + 69$$

$$3 \cdot 7 + 19$$

$$3 \cdot 5 - 9$$

м'яч

90	3
12	1

$$3 \cdot 6 + 72$$

$$3 \cdot 9 - 24$$

$$3 \cdot 7 - 9$$

$$3 \cdot 8 - 23$$

свистунець

88	31
2	19

$$3 \cdot 3 + 79$$

$$3 \cdot 5 + 16$$

$$3 \cdot 8 - 22$$

$$3 \cdot 9 - 8$$

сопілка

Раніше іграшки робили самі або купували на ярмарку. Народні умільці виготовляли іграшки з дерева, глини чи тканини. М'ячі робили з шерсті тварин чи з соломи, або з очерету і обшивали шкірою.

Петрусь отримав від дідуся подарунок, про який мріяв давно. Відгадайте, що це:

Дірочки має,
Пісні співає.
Колишня гілка
Тепер... сопілка.

10. Задача-жарт.

Наші предки любили пожартувати. Вони вважали:

Евсал думка – половина здоров'я.

(Діти читають прислів'я, розшифровуючи перше слово)

Розв'яжіть таку задачу:

На вербі 4 великі гілки. На кожній по 3 менші гілочки. А на них росте по 2 яблучка. Скільки яблук на дереві всього?

(Ніскільки, бо на вербах яблука не ростуть)

Це була задача – жарт.

11. Робота з геометричним матеріалом. (У групах).

Кожна група готує імениннику особливий подарунок - складає квітку з набору геометричних фігур. (Звучить українська народна пісня «Ой заграйте, дударики»).

Залишається скласти побажання.

Будь великий, як В • РБ • , здоровий, як В • Д • , а багатий, як З • МЛ • .

IV. Підсумок уроку.

- Як називався наш урок?

- Що сподобалось на уроці найбільше?

- Що вам допомагало вправно розв'язувати вирази та задачі?

Самооцінка (На партах умовні позначки – пироги. Хто вважає, що працював дуже добре, показує цілий пиріг; міг би працювати краще, недостатньо постарався – пів пирога).

Гра «Живі слова».

Учні отримують аркуш з певним словом. Завдання: скласти прислів'я. Діти шикуються певним чином, а клас читає:

ХТО МИНУЛЕ ПІЗНАЄ, ТОЙ БАГАТШИМ СТАЄ.

Ви переконались, що вивчати минуле дуже цікаво й корисно. Хто вивчає минуле, той збагачується духовно. І ми сьогодні на уроці збагатились і математичними, і українознавчими знаннями. Наша скарбничка мудрості поповнилась новими прислів'ями.

V. Домашнє завдання.

Оберіть завдання за рівнем складності. (Чим більше яблучко, тим важче завдання).